

Practici diplomatice ale regatului Dacia în contextul relațiilor cu lumea limitrofă

Silvia DULSCHI,
doctor în istorie,
conferențiar universitar interimar,
Academia de Administrare Publică

SUMMARY

The article attempts to put in correlation diplomatic practices of various barbarian peoples with that of indigenous population of the Dacia province. The subject proposed by this paper is not much investigated in specialized literature. Most of this kind of discoveries have been published under some articles that address a particular state or a particular point of discovery and not an overview.

In the present study, we aimed at attaining a synthesis of novel information, and at the same time, at accomplishing a correlation between various archaeological discoveries

1. Diplomația militară a lui Burebista

Vestigii arheologice dacice. Diplomația românească constituie un aspect distinct în istoria diplomației mondiale. Prima tră-sătură a diplomației românești - vechimea, practică pe teritoriul țării, de peste două milenii. În scrierile lui Herodot, și în alte izvoare, sunt menționate tratativele duse de coloniile grecești cu băștinașii. În statul geto-dac, găsim o instituție diplomatică, corespunzătoare întinderii și rolului jucat de această țară în perioada greco-romană. O sursă istorică atestă că: în anul 48 î. Hr., meșterii pietrari din Dionysopolis au primit poruncă să scrie pe o placă de marmură un decret în cinstea lui *Acornion*, cetățean de seamă al orașului. De ce hotărâse adunarea poporului și reprezentanții ei să-i acorde o asemenea prețuire?

De mai mulți ani, vremurile erau tulburi; armatele romane, cu stăruință și duritate, se așezau în ținuturile de la miază-zi de Dunăre, respingând rezistența băștinașilor. „Iar pe vremea iernării lui Gaius Antonius la noi, – scriau meșterii pe marmură, – luând iarna asupra sa preoția zeului eponim Dionysos, a împlinit după cuviință și cu mărinimie proce-

siunile și sacrificiile pentru zeu.” Dar nu acesta era temeiul principal pentru care se aduceau mulțumiri lui *Acornion*. Tot el, cu ani în urmă, trecuse în ținuturile din stânga Dunării, ca purtător al unei solii la un cârmuitor al geților, și câștigase bunăvoința acestuia. Acum, din nou și tot cu cheltuiala sa, mersese dincolo de fluviu, în țara geților, până la Argedava, în ambasadă, la puternicul lor rege - Burebista.

În ceea ce privește decretul dat de cetățenii din *Dyonisopolis*, trebuie făcute câteva precizări pentru că importanța sa este covârșitoare pentru epoca despre care discutăm. Este bine cunoscut faptul că primele acțiuni ale lui *Acornion* nu sunt legate nici de Burebista și nici de tatăl său.

„Și în timpul din urmă, precizează decretul, regele Burebista, ajungând cel dintâi și cel mai mare dintre regii câți au stăpânit în Tracia, și stăpânitor al tuturor ținuturilor de dincolo și de dincoace de Dunăre, **Acornion** a fost și pe lângă acesta, în cea dintâi și cea mai mare apropiere, și a obținut cele mai bune rezultate pentru patria sa, inspirând și colaborând la cele mai eficace măsuri și, nu mai puțin, câștigând bunăvoința regelui pentru

mântuirea cetății sale, și, de asemenea, și în toate celelalte ocazii, oferindu-se fără rezervă pentru împlinirea soliilor orașului și luându-și asupra sa fără întârziere înfruntarea primejdiilor numai spre a izbuti în toate chipurile la câștigarea unui folos pentru patria sa."

Deși a ajuns la noi mutilată, inscripția arată clar că Acornion, fiul lui Dionysios, a ajuns la Argedava, după unii istorici, capitala regatului dac, încă dinaintea lui Burebista și a tatălui său. Radu Vulpe crede totuși că în decretul lui Acornion este vorba și despre tatăl lui Burebista, care își avea reședința la Argedava.

S-a ajuns la concluzia că Argedava nu poate fi situată în Banat, ci numai în estul getic, acolo unde este cel mai probabil că și Burebista să fi apărut, deoarece cultura geto-dacă gravita spre răsărit. Faptul că Burebista va folosi un sol grec, Acornion, pentru a-i purta soliile, vorbește multe despre pătrunderea greacă pe Dunăre și afluenții săi. Încrederea dată solului grec era susținută de vechea prietenie care exista între Acornion și casa getă.

Între anii 62-61 î. Hr. Antonius Hybrida, guvernatorul Macedoniei, se va aventura militar în Dobrogea, pentru a pedepsi coloniile grecești, nemulțumite de tutela romană. De aceea vor trimite solii către Burebista, cunoscut și ca protector al coloniilor, pentru a le ajuta, dar va fi înfrânt de coalitia greco-bastarnă-getă. Acțiunea lui Hybrida venea și ca o încercare a Romei de a învălui Dacia. Aceasta arată că, de fapt, Dacia ajunsese un inamic pentru Roma, ceea ce denotă, indirect, puterea pe care statul lui Burebista începea să o aibă în lumea antică. Aflat în fața acestei oportunități, Burebista va întreprinde o serie de acțiuni diplomatice și militare în spațiul pontic, pe care va reuși să-l supună. Pe lângă acest lucru, Burebista va mai obține un lucru foarte important: o stopare a expansiunii romane în ținuturile nord-dunărene.

Politica externă a regelui Burebista constă mai mult în expediții de cucerire decât în relații diplomatice.

O etapă importantă în istoria Daciei bu-

rebistiene se desfășoară între anii 55-48 î. Hr. În acest moment, Dacia este o putere demnă de luat în seamă în spațiul european. Chiar și romanii în frunte cu mărețul Cezar privesc dacii ca pe un real pericol. Poziția lui Burebista în scena europeană îi permite să intervină în politica internă romană. La Roma tocmai izbucnise războiul civil. Preferatul regelui dac este Pompeius care vorbește în fața Senatului de un ajutor militar din partea unui prieten personal. Cu un diplomat ca Acornion de partea sa, cu siguranță că Burebista este acest „prieten” al lui Pompeius. Așa cum, probabil, au plănuit, regele dac îi trimite ajutor militar lui Pompeius, însă Cezar obține o victorie zdrobitoare, hotărând ca următoarele campanii militare să se desfășoare în Dacia. Aceste războaie civile de la Roma îl secătuiesc pe Cezar de resurse, ceea ce îi oferă posibilitatea lui Burebista să întreprindă acțiuni de destabilizare a puterii romane. Între acestea se numără amestecul pe plan diplomatic în răscoala dalmaților de pe malul Adriaticii. Pentru a-și întări armata, va acționa în continuare pe cale diplomatică, intervenind pe lângă regele part, Mitridates VI Eupator. La orizont se profilează ciocnirea între cei doi titani, dar în același an, ambii conducători, atât Cezar cât și Burebista, sunt asasinați, ambele țări fiind sfâșiate.

Cu lumea geto-dacă, orașele elene de pe țărmul Pontului ospitalier, aveau legături vechi, vânzând căpeteniilor și fruntașilor geți: ceramica, vinuri alese, untdelemn, podoabe sau țesături în schimbul grânelor, sare, lemn, sclavi. Bunele rezultate și „bunăvoința” câștigate de Acornion pentru patria sa marcau o întreagă evoluție a raportului între lumea elenă și cea geto-dacă. Desigur, aceste raporturi nu au fost întotdeauna liniștite. Istoricii *Strabon* și *Arrian* ne relatează expediția regelui Alexandru Macedon la Nordul Dunării în 335 î. Hr., expediție în care, armata macedoneană, după ce a trecut Dunărea, a avut dificultăți în înaintare datorită lanurilor înalte de grâu pe care soldații le-au

culcat cu lancea înclinată. Au ajuns la o cetate întărită pe care au cucerit-o și din care au luat o pradă bogată. Așa, marele Alexandru, înainte de a porni la asaltul Orientului, își aduse oștenii până la Istru (335 î.e.n.), unde urma să supună tracii conduși de „regele” Syrmos; Alexandru hotărâse atunci un atac în zona Zimnicei, folosind pentru trecerea fluviului numeroase monoxyle ale geților.

Povestește istoricul Arrian: *„Trecerea s-a întâmplat noaptea, în fața unui câmp acoperit cu grâne dese, putând, în acest chip, să ascundă mai ușor ieșirea la mal. Iar când se crăpa de ziuă, Alexandru porni prin grâne, poruncind pedestrașilor să calce cu sulile piezișe grâul și, astfel, să înainteze spre locurile necultivate. Călărirea se ținea în urma pedestrimii atât timp cât acesta înainta prin lanuri, dar, odată ce ieșiră pedestrașii din ogoarele lucrate, Alexandru în persoană conduse călărirea la aripa dreaptă, iar lui Nicanor îi ordonă să înainteze cu pedestrima în formație de careu [...]”* Așa au pătruns macedonenii în ținuturile nord-dunărene, prin locuri unde holdele de grâu erau atât de dese, încât pedestrima culca spicele cu lăncile înclinate, deschizând drum falangei mai greu înarmate. Dar demonstrația de forță a lui Alexandru rămăsese fără urmare, căci geții se retrăseseră din fața atacatorilor, care, la rândul-le, după ce obținură, în cele din urmă, restabilirea păcii cu tribalii și cu celelalte triburi, se înapoiară de la Dunăre spre Macedonia. Mai târziu (pe la anul 300 î. Hr.), puterea macedoneană se ciocni cu aceea a geților strânși sub o singură cârmuire, a lui Dromichaïtes.

Diodor din Sicilia, Polianos și geograful Paul Sanias descriu conflictul dintre generalul (gliadoh) macedonean, Lysimah, și regele geto-dac Dromichaïtes desfășurat între anii 300-292 î. Hr. La sfârșitul acestui conflict, Lysimah a fost înfrânt și luat prizonier fiul său, Agathocles. Adunarea poporului a cerut uciderea lui, însă Dromichaïtes, cu diplomație a reușit să-i convingă că este mai bine să fie lăsat în viață și să se încheie un tratat de alianță. În același timp, geții nădăj-

duiau să-și recapete prin aceasta binefacere pământul pe care-l ocupase Lysimah.

Istoricul Iustinus vorbește în secolul III de luptele pe care regele Oroles al geto-dacilor le-a dus cu bastarnii (un neam germanic), lupte în care, la început, geto-dacii au fost înfrânți. Oroles i-a pedepsit să doarmă cu picioarele pe căpătâi și să facă muncile femeilor lor. Amenințarea tot mai serioasă pe care o reprezenta pentru Dacia prezența Romei la Dunăre îndemna triburile să se unească din nou. În timpul domniei lui Duras, izbucnește un grav conflict cu romanii, cârmuiți pe atunci de Domițian (81 – 96 e.n.) În fața pericolului iminent, Duras cedează tronul lui Decebal.

2. Principii și mijloace diplomatice respectate și utilizate de Decebal.

Diplomația e primul mijloc pe care-l folosește Decebal, propunându-i lui Domițian o pace avantajoasă pentru daci. Împăratul roman refuză și trimite peste Dunăre o armată care cade în plasa lui Decebal și, astfel, romanii sunt învinși. În anul următor, Domițian trimite o nouă oaste, de data aceasta romanii obțin o importantă victorie la Tapae. Decebal cere pace, care va fi încheiată în anul 89, în condiții favorabile romanilor, iar Decebal devine client al Romei, căreia trebuia să-i dea ascultare. După câțiva ani, la Roma pacea încheiată de Domițian începea să fie considerată rușinoasă pentru Imperiu.

De aceea, în anul 98 e.n., la urcarea sa pe tron, împăratul Traian încetează să-l mai ajute pe Decebal cu bani, meșteri și instructori militari și se pregătește activ de război. Primul război dacic al lui Traian izbucnește în primăvara anului 101 și se termină cu înfrângerea Daciei, condițiile de pace fiind dure pentru daci. Decebal însă calcă prevederile păcii și începe refacerea cetăților, făurește arme, primește la el fugari romani, caută aliați pentru înfrângerea romanilor și atacă aliații romanilor. Prin soliile trimise din timp, Decebal își asigura colaborarea unor triburi vecine, roxolanii, bastarnii și burii; în schimb, alianța cu Pacorus al II-lea, regele

parților, nu pare să se fi încheiat. Odată începute operațiunile militare în vara anului 101, Traian primi un fel de înștiințare din partea dacilor, a burilor și a aliaților lor, scrisă pe o ciupercă mare, cu litere latine și sfătuind pe romani să se întoarcă din drum și să încheie pace.

Victoria romană răsturna planurile lui Decebal. După reluarea luptelor, în primăvara anului 102, au urmat noi tratative, o dată printr-o delegație de *pileați* (frunțașii dacilor), propunând o întrevvedere directă între Traian și Decebal, a doua oară, prin doi reprezențanți ai împăratului L. Licinus Sura și Claudius Livianus, prefectul pretoriatului, sosit în tabăra dacilor; a treia oară, când s-a încheiat pacea, urmată de o solie specială, care a ajuns până la Roma, spre a obține și ratificarea Senatului.

Istoricul și omul politic grec, Dion Cassius, care a trăit în secolele II-III, astfel îl descrie pe Decebal: „*Era foarte priceput în ale războiului și iscusit la faptă, știind să aleagă prilejul pentru a-l ataca pe dușman și a se retrage la timp. Abil în a întinde curse, era viteaz în luptă, știind a se folosi cu dibăcie de o victorie și a scăpa cu bine dintr-o înfrângere, lucruri pentru care a fost mult timp pentru romani un potrivnic de temut.*”

Prezența lui Decebal în Munții Orăștiei, și nu numai, este încă de actualitate. Istori-

cii spun că Decebal avea multe calități de strateg și conducător, iar acestea se văd în cetățile care se mai păstrează pe teritoriul fostului Regat din Carpați și de la Dunăre.

Așezați din cele mai îndepărtate timpuri ale istoriei în cetatea carpatică, câmpiile Dunării și ale țărmului Pontului Euxin, cu o creație materială și spirituală ce se număra printre cele mai de seamă ale antichității, geto-dacii și-au făurit istoria alături de lumea greacă și romană. Secole de-a rândul, ei au stat în neîncetată legătură cu aceste două civilizații fundamentale ale continentului nostru. Cu grecii au ajuns, treptat, la un echilibru, la rapoturi în care fiecare parte și-a păstrat rânduilele și întocmirea proprie, asigurându-și, totodată, schimbul de valori și bunuri ce-i erau necesare. Cu romanii a fost lupta pentru libertate, continuată un secol și jumătate; echilibrul a fost rupt, și Dacia a intrat în hotarele imperiului. Conflictul a dat însă o nouă sinteză, aceea a poporului român; și când în Transilvania, în Tara Românească și Moldova se vor constitui statele feudale românești, ele vor continua tradiția lui Burebista și Decebal: aceea a bunelor raporturi cu celelalte popoare. De aceea și rădăcinile diplomației românești se trag din relațiile de acum două milenii dintre daci, orașele grecești ale Pontului și Republica romană.

BIBLIOGRAFIE

1. V. Cîndea, D. Giurescu. Pagini din trecutul diplomației românești. București, 1966.
2. A. Cozma. La originile diplomației Republicii Moldova: enunțarea problemei. Vol. III. – Ch.: CE USM, 2003.
3. R. Feltham. Introducere în dreptul și practica diplomației. Ed. All, Buc., 1996.
4. H. Kissinger. Diplomația. București, 1998.
5. I. Anghel. Dreptul diplomatic și consular. Ed. Lumina Lex, București, 1996.
6. Istoria diplomației. Vol. I, București, 1967.
7. M. Malița. Diplomația. București, 2004.
8. C. H. Opreanu. Dacia Romană și Barbaricum. Timișoara, 1998.
9. А. Ф. Бокщанин. История международных отношений и дипломатии в Древнем мире. М., 1945.
10. М. А. Мунтян. История дипломатии. Москва, 2007.
11. История международных отношений. Под ред. Д. Богатурова, 2000 г.
12. История дипломатии. Т. 1-3; под ред. В. П. Потемкина, Москва, 1997 г.

13. Всеобщая история дипломатии. Сб., 2009 г.
14. Marin Alexie, Petre Bărbulescu. Dicționar diplomatic. Ed. Politică, 1979.
15. Cristian Alexandrescu. Mic dicționar diplomatic român, Ed. Politică, 1967.
16. Dan Berindei. Din începuturile diplomației românești moderne. Ed. Politică, 1965.
17. Dinu C. Giurescu, Rudolf Dinu, Laurențiu Constantiniu. O istorie ilustrată a diplomației românești (1862-1947). Ed. Monitorul Oficial, 2011.
18. Mircea Malița, Dinu C. Giurescu. Zid de pace, turnuri de frăție. Ed. Compania, Colecția „Figuri & Clipe”, București, 2011.
19. Pagini din diplomația României („semper fidelis patriae”, vol. I), Ed. Junimea, Iași, 2009.
20. Florin Constantiniu. Diplomații români și devierea de dreapta. Ed. Tritonic, 2003.
21. Aurel Turbăceanu. Arabii și relațiile româno-arabe, 2011.
22. Neamurile barbare de la frontierele Daciei.
23. <www.institutarheologie-istoriaarteicj.ro/.../eph-l...>

Prezentat: 03 iulie 2015.

E-mail: silvia_moldovan@mail.ru